

HLINĚNÉ STROMOVÉ OBRAZY

Jaké barvy a štětce nabízí příroda
a jak se s nimi maluje?

Cíl: Díky přírodním odstínům hlíny si dítě vyzkouší netradiční malování obrazů pomocí hliněných barev. Zvýší si tak citlivost k přírodním barvám, tvarům. Zažije, že tvořit v přírodě lze i pomocí přírodnin a přírodních barev. Malování přírodními barvami je pro dítě příjemný relaxační čas.

Čas: 15–60 minut

Věk: 4–99

Prostor: místo se stromy či keři

Období: celý rok (začít ideálně v teplé části roku a pak testovat další období)

Pomůcky: nádoby na hlínu, voda, papíry, štětce/větvičky (případně podložky, kolíčky, provaz)

1. HLEDÁNÍ PŘÍRODNÍCH BAREV

Nejprve s dětmi můžeme hledat barvy kolem stromů. Jaké všechny odstíny vidíme? Čím by bylo možné v přírodě malovat, když nemáme pastelky či křídly? A co by nás lákalo teď mezi stromy namalovat? Jaké části stromu chceme nakreslit? Jaké tvary a barvy pro kreslení potřebujeme?

2. SBĚR PALETY

Po počátečním průzkumu si s dětmi ukážeme, jak bezpečně odebírat různé barevné vzorky půdy (tmavou černo-/hnědozem, rezatě či hnědavé odstíny jílu, světle písčitou půdu, šedou štěrkovou atd.). Vždy nám stačí vzít jen trochu vzorku. Na místě, kde to stromu či jinému životu nevadí. V nádobách pak smícháme s vodou, aby nám vznikla hustá kašička. Společně tak vznikne celá škála barev, z které můžeme vytvořit společnou paletu pro tvoření. Při míchání vzorků s vodou je přínosné ukázat dětem, ať raději přidávají vody méně a postupně.

TIP: Moc pěkné přírodní hliněné barvy můžeme získat i náročnějším postupem. Pak se s nimi dá barvit nejen papír, ale i keramika, dřevo či plátno. Z půdy vyrobíme pigment a spojíme jej pojivem. I tady pro získání různých odstínů/pigmentů potřebujeme různě zbarvené typy půdy. Hlínu necháme vyschnout, ideálně několik týdnů. Pak ji prosejeme přes hrubší síto, následně jemnější a nejjemnější prach získáme proséváním přes hrubou látku nebo speciální síto. Z tohoto pigmentu těsně před kreslením vyrobíme barevnou kaši. Pigment s vodou smícháme v poměru 1 : 1 s pojivem a můžeme kreslit. Jako pojivo použijeme kaseinové lepidlo nebo vaječnou temperu. Tu vyrobíme tak, že žloutek z vajíčka smícháme s vodou v poměru 1 : 2. Vaječné pojivo smícháme s pigmentovou kaší. Jako konzervační prostředek použijeme hřebíčkový olej. Pigment můžeme uchovávat, ale pigmentovou kaši nebo hotovou barvu vyrobíme vždy čerstvou.

3. ŠTĚTCE

Když máme připravené barvy, hodí se připravit si štětce. Pokud máme málo času, přibalíme si ven hotové štětce, ale lepší bude si je vyrobit. Děti si mohou vyzkoušet, jak malovat obyčejnou větvičkou, jak skvěle se maluje prstem, jak lze vyrobit vlastní štětec z přírodnin. Svě výsledné štětce a jejich různou kresbu si vyzkoušíme na zkušební papír.

TIP: Při výrobě štětců z přírodnin se hodí dětem ukázat postup výroby (např. na větvičku přivážeme provázekem či gumičkou trs trávy, suchý květ, šišku atd.). Opět je vhodné připomenout pravidlo šetrného sběrače.

4. MŮJ OBRAZ

Už máme vše připravené, teď se každý projde kolem stromů a zkusí si najít své místo i téma pro malování. Pokud máte v okolí vhodné stromy (s hladkou kůrou – buk, habr, bříza), vyzkoušejte malovat přímo na kmeny stromu, pařezy či suché padlé dřevo. Stačí pomalovat jen malé místo, které děti zaujme. Ne celý kmen. Děti mohou malovat jen ornamenty, reálná místa, celou krajinu, stromy, ale je dobré jim ukázat i krásné detaily (kůru, kořeny, pařezy, listy atd.). Někdo naopak ocení malování svých fantazií, vymyšlených tvarů či nápadů. Není tu žádné společné konkrétní zadání, jen téma MŮJ ČAS MEZI STROMY.

TIP: Pokud nemáte v okolí vhodné stromy, můžete malovat na jiné vhodné místo (chodník, prkenná terasa nebo kusy dřívěk atd.).

TIP: Některým dětem se lépe pracuje ve skupině na jednom velkém, společném obraze. Rozhodně je v tom podpořte, ať si vyzkouší tvoření v přírodě v uměleckém týmu.

TIP: Pokud děti tvoření venku s hlinou baví, mohou si vyzkoušet i razítkovací techniku, kdy se připraví hliněná kašička. Do ní se pak namáčí různé přírodniny a obtiskávají se na papír. Vznikají tak skvělé ornamenty, tvary, grafiky. Razítkováním přírodnin mohou děti vyrobit i originální balicí papíry. Stačí vzít ven větší archy papíru či balicí papír.

6. HLINĚNÁ GALERIE

Kdo je hotov, může umístit svůj obraz do společné venkovní „hliněné galerie“. Hodí se obrazu přidat i název, ale není to nutné. Galerii vytvoříme např. pomocí provázku mezi stromy a kolíčků. Když jsou hotovi všichni, procházíme galerií a můžeme se zastavovat u jednotlivých obrazů a vyprávíme si, co tu kdo vidí, jak obraz vznikl atd. Můžeme i porovnávat, jak se nám pracovalo s hliněnými barvami. Co by nás ještě bavilo nakreslit a kdy a co budeme malovat znovu.

TIP: Pokud máte chuť a čas, pozvěte do hliněné galerie i další návštěvníky (rodiče, vedlejší třídu, kolemjdoucí atd.). Stačí obrazy vyvěsit např. na plot školy/školkky.

HODNOCENÍ CÍLE AKTIVITY (DŮKAZY O UČENÍ)

Dítě našlo různé odstíny a barvy v přírodě.

Pomocí přírodních hliněných barev dítě namalovalo svůj obraz.

Sesbíralo různě barevné vzorky půd a vytvořilo si své hliněné barvy.

Malování pomocí přírodnin je pro dítě příjemný tvořivý čas.

